

(Editio Musica Budapest Z. 20 003)

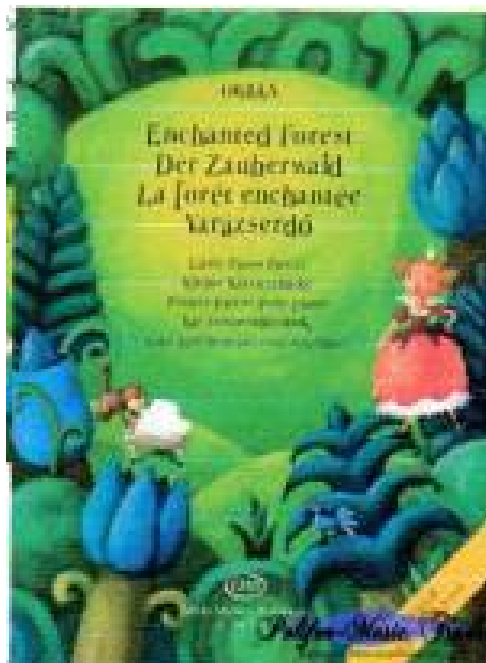
Orbán György zongoradarabjaiból jelent meg új album a közelmúltban, mondhatni, „beharangozásaként” a szerző 71. születésnapjának.

Az elmúlt évben több rendezvénnyel emlékezett meg zenei életünk Orbán György 70. születésnapjáról (pontosabban, születésének 70. évében a szokásosnál több, erősebb reflektorfényvel megvilágított rendezvényre került sor). Ezek többségében énekkaroké volt a főszerep – Orbán életművében kitüntetett szerepe van a vox humanának, és nem túlzás azt állítani, hogy kórusaink nagy számban, szívesen szólaltatják meg azokat. Mondhatni, Kocsár Miklós mellett az ő művei reprezentálják a 20. század második felének magyar kórusirodalmát – s Orbán a 21. században „továbbírja” életművének eme kiemelkedő fejezetét. De miként lenni szokás, egy mű/műfaj sikere „leárnyékolja” a többi.

Amikor Lakos Ágnes négykötetes összeállításában, a Barátságos zongoraiskolában rendre találkozunk Orbán gyerekdarabjaival, könnyen alkalmi

kompozícióknak, kétségkívül barátságos szösszeneteknek tartjuk őket. Hogy nemcsak szerzői „ujjgyakorlatokról” van szó, az kiderült már a Varázserdő című kiadványból, amely 73 darabot tartalmaz. Jól vizsgázott a gyakorlatban is a gyűjtemény – ezt bizonyítja, hogy CD-mellékletet is tartalmaz a kiadvány, amelyen valamennyi darabot megszólaltatják Lakos Ágnes zeneiskolai növendékei.

Bear's dance – Bärentanz – Danse de l'ours – Medvetánc

18

Pesante

Harp – Harfe – Harpe – Hárfa

19

leggiero

Z. 14 742

Orbán György: Varázserdő c. gyűjteményéből

E kiadvány folytatásának tekinthető Az új harang, amelynek előszava arról tájékoztat, hogy a zongoraiskola megjelenését követően további 19 darabot komponált Orbán György, s ezek kaptak helyet az új kottában (a belső címlap információja, miszerint ezek a kis zongoradarabok Lakos Ágnes zongoraiskolájából valók, a Könemann Kiadó gondozásában megjelent online letölthető, digitális angol-német nyelvű változatára utal). E kiadvány folytatásának tekinthető Az új harang, melynek előszava arról CD-mellékletet ezúttal hiába keresnénk, azonban mégis van lehetősége az érdeklődőnek a

darabok meghallgatására: a kiadó honlapján, a visegrádi református templomban készült felvételen Lakos Ágnes három növendéke játssza őket.

Spring breeze – Frühlingsluft
Brise de printemps – Tavasz szél

ORBÁN György
(*1947)

Andante

mf (2a volta *p*)

1

The score for 'Spring breeze' is in 3/4 time and marked 'Andante'. It features a treble and bass clef. The right hand has a melodic line with a triplet of eighth notes in the first measure. The left hand provides a steady accompaniment with quarter notes. The piece concludes with a repeat sign.

Grandma's awful alarm clock – Omas schrecklicher Wecker
Le terrible réveil de Grand-mère – A nagymama borzasztó ébresztőórája

2a volta

mf

2

The score for 'Grandma's awful alarm clock' is in 3/4 time and marked '2a volta' and 'mf'. It features a treble and bass clef. The right hand has a simple melody with a few notes. The left hand has a rhythmic accompaniment with chords. A 'cresc.' marking is present in the second system. The piece ends with a final chord.

© Copyright 2006 by Kőeremann Music Budapest
Licence edition Copyright 2018 by Editio Musica Budapest
Printed in Hungary

Z. 20 003

Orbán György: Az új harang c. gyűjteményéből

Stay with me! – Bleib bei mir!
 Reste avec moi! – Maradj velem!

Allegretto, $\text{♩} = \text{ca } 120$

8 *p dolce*

mp con calore *mf* *ff*

(Ped.)

p

The new bell – Die neue Glocke
 Le nouveau carillon – Az új harang

Allegro moderato

9 *f marcato*

f *sf* *sf*

(Ped.)

f *mf* *p dolce*

Z. 20 003

Orbán György: Az új harang c. gyűjteményéből

A két kotta megjelenése között látott napvilágot Orbán György kétkötetes gyűjteménye, a polifónia gyakorlására szánt Kétágú síp (14 887 és Z. 14888). Ajánlása Lakos Ágnesnek szól, s célja „bevezetés a polifóniába”. Az előszóban a szerző rögtön tisztázza, „a darabok nehezebbek annál, hogysem játékos tanulásról beszélhetnénk”. Ugyanakkor mégiscsak helyet ad a „játékosságnak”, mivel minden darab elé rövid bevezetőt írt, mellékelte szemléltető ábrával – úgyhogy a potenciális játékos kissé „beavatottnak” érzi magát az alkotás rejtelseibe, s késztetést érezhet arra, hogy ne csak megpróbálja „leblatolni”, majd megtanulja a darabokat, hanem külső késztetés-noszogatás nélkül, magamagától kielemezze a műveket. Talán nem is megtervezetten, hanem

csupán spontán érdeklődésből, mintegy vizsgáztatva a gyakorlatban azt, amit a bevezetőben olvasott. Barátságos polifónia, Orbán-módra! Ám nem felesleges, ha azt megelőzően a zongoristák megismerkednek a kezdőknek szánt Orbán-miniatűrökkel is, hogy „képet alkothassanak” maguknak, személyes ismeretség nélkül is, a szerzőről.

Orbán György, már csak „zeneműkiadós múltja” okán is (szerkesztőként az Editio Musica szerkesztője volt) alapos ismerője a korábbi zeneiskolai kottáknak, s zeneszerzőként szűrhetett le tanulságokat a kiadványokról, s főként a bennük szereplő darabokról. Tapasztalhatta a papírízűen gyerekes vonásokat csakúgy, mint a szándékolt leegyszerűsítő technikák előnyeit és hátrányait. Az eredmény: zsánereképek, karakterdarabok, amelyek megmozgatják ugyan a gyerekek fantáziáját, de sohasem oly módon, hogy egyúttal el is tereljék a tényleges feladatról, a zongoránivalóról a figyelmet.

Miként az alsófokon tanulók számára komponált darabokból kiderül: fontosnak tartja, hogy szinte kezdettől komplex zenei élményt jelentsen a zongorázás. Ezért szerepelnek szép számmal a három- ill. négykezes darabok mindkét kottában. Arra is találunk példát, hogy egy váltott kezes darabhoz kíséret társul. Ugyanazt a német népdalnak (A kakukk) két feldolgozását is adja, s már a kezdet kezdetén gondoskodik „szólamcseréről” s, amikor a négykezes mély szólamát adja a gyerek-előadónak, s a tanár játssza felette a harmóniai kíséretet (Korál a basszusban). Változatos ütemmutatót alkalmaz, tehát darabjait játszva a gyerekek magától értetődőnek tartja a páros metrumhoz képest nemcsak a

Jassó Margitnak – For Margit Jassó
a-moll prelúdium – Prelude in A minor

ORBÁN György
(*1947)

♩ Andante con moto, ♩ = ca 40

1) sok pedállal / with much pedal
3) melegséggel / with warmth

© Copyright 2014 by Efito Musica Budapest
Printed in Hungary

Z. 14 007

Orbán György: Kéttágú síp I. gyűjteményéből

páratlant, hanem a zongoraiskolákban általában későbbre halasztott szokatlan, akár aszimmetrikus tagolódású metrumokat is. Ráadásul, ritmikailag sem készíti – a ritmustáblázatokhoz hasonlóan - fokozatosan következő ritmusképletek megszólaltatására, hanem hamar hozzászoktatja a zongoristák „szemét” a különböző osztásokhoz, így kvintolákat, szextolákat hamar játszat, ráadásul tizenhatod-léptékben!

„Mennyből az angyal” – ‘An Angel from Heaven’

Senza rigore, ♩ = 60-72

pp lontano *p* *quasi improvvisando* *m.s.* *m.d.* *p* *mf*

5 *f* *mp* *f* *mp*

con Ped.

8 *p* *mp*

con Ped.

12 *mf* *dolce*

Ped!

15

Z. 14 887

Orbán György: Kéttágú síp I. gyűjteményéből

Változatosak a címek – néha karaktert, hangulatot, programot adnak, máskor zenei fogalmat tartalmaznak. Aki megtanulta a súlyos szinkópák című darabot, lényegesen tud meg e zenei jelenségről. És már a Varázserdőben szerepelnek jellegzetes tánc-karakterek, az egyik darabnak egyenest Jazz! a címe. De vannak történeti táncok is, keringő, menüett – és hogy ne tátongjon szakadék a régi és a könnyebb műfajok között, találunk Majdnem jazz-keringőt is. Az új harang című kiadvány ugyanebben a szellemben fogant; itt is vannak három, ill. négykezes darabok, s további tánckaraktereket ismerhet meg a gyakorlatban a zongorázni tanuló (pl. tangó). Itt már szerepelnek hosszabb tételek, lapozni is kell, de szerencsére ez mindig zökkenőmentesen megoldható.

Érdemes külön szólni az újjrendekről. Orbán elsődlegesen zeneszerző, a kompozíció értelmes megszólaltatása érdekében ír újjrend-javaslatokat, éppen ezért érdemes őket mindig betartani/betartatni. Mert ami első pillanatban szokatlannak tűnik, annak is megtalálható a zenei indoka!

Nem tudom, Orbán Györgynek is kedvence állata-e az elefánt (miként Kovács Sándor zenetörténésznek, közismert becenevén Samunak) – de lehet, hogy csupán azért szerepelteti többször a gyermek-kiadványokban, hogy ha majd eljutnak Debussy Gyermekkuckójához, ott ismerősként üdvözölhessék a kis elefántot (akinek bölcsődala megannyi szerzőt inspirált hasonló zsánerű darab írására).

Orbán György - Elefánt voltam - YouTube

<https://www.youtube.com/watch?v=UDA6lNu4Ne0>

Orbán György: Medáliák könyve. Előadók: Ars Nova Énekegyüttes, Kiss Katalin. Album:
Ars Nova Sings Orbán. Engedélyezte: Hungaroton

A pedagógiai célú kiadványok megjelenése, ismertetése mindig aktuális, mert remélhetőleg kedvcsinálóként fog működni a zongoratanárok számára!

Fittler Katalin

A kották és a borítók forrása:

Kotta.info – Editio Musica Budapest Zeneműkiadó Kft.

https://www.kotta.info/hu/user_login?ref=%2Fhu%2Fhire_form%3Fid_z%3DK-83